

Kompetencevurdering

Klinisk uddannelse til hjælpere til maske bruger

Tillægskapitel: Dags-CPAP – Airsense Elite

Januar 2024

Respirationscenter Syd

OUH
Odense
Universitetshospital

Region Syddanmark

Introduktion

Dette kapitel er et tillægskapitel til kompetencemappen - klinisk uddannelse til hjælper til maske bruger.

Du kan anvende det, hvis din bruger anvender Dags-CPAP – Airsense Elite, og du skal varetage opgaven. Det vil fremgå af Bilag A og Bilag B i hjælpermappen.

Det er Kommunen der skal sørge for din oplæring i brugen af udstyret. Du må ikke anvende udstyret, før du har modtaget og gennemført oplæring.

Dag-CPAP – AirSense 10 Elite

Formål:

At du får teoretisk og praktisk erfaring med AirSense 10 Elite som dag-CPAP, således at du kan varetage optimal behandling med denne.

Baggrund:

Personer med nedsat vejrtrækningsevne og/eller nedsat hostekraft kan have vanskeligt ved, at få slim flyttet op fra de nedre luftveje til de øvre luftveje. Det kan give en ophobning af sekret i luftvejene, øge risikoen for lungebetændelse og risikoen for sammenfald af lungevævet (atelektaser). Dag-CPAP er et vigtigt redskab i forebyggelse af dette.

CPAP er en maskine der blæser luft ind med et fast overtryk. Det konstante overtryk betyder at lungerne bliver mere udspillet og kan være med til at løsne sekret fra de nedre luftveje. Når sekret er løsnet kan borgeren hoste det op, og det kan fjernes ved at det synkes, spyttes ud eller suges. Ud over at løsne sekret hjælper CPAP maskinen også med at mindske risikoen for sammenfald af lungevævet, da overtrykket gør at luften nemmere når ud i de små lufteveje og sørger for at lungerne udspiles og de små alveoler åbnes.

Behandlingen leveres via maskinen AirSense 10 Elite. Herpå er sat en slange, en modstandsventil og en maske. Modstandsventilen styrer hvor stort overtrykket er under behandlingen. Dag-CPAP behandling, herunder modstandsventil er lægeordineret. Det vil fremgå af behandlingsoversigten, hvor længe af gangen og hvor ofte brugeren skal have behandling med dag-CPAP. Det kunne være 2 gange dagligt, 5-10 minutter ad gangen, oftere ved behov (eksempelvis forkølelse, lungebetændelse eller sekret i luftvejene).

Dag-CPAP kan bruges i kombination med hostemaskine, hvis borgeren har svært ved at hoste det løsnede sekret op. Her vil man altid bruge dag-CPAP først efterfulgt af hostemaskinen.

AirSense 10 Elite:

For at kunne betjene AirSense 10 Elite, skal du kende dennes funktions knapper. Nedenstående billeder viser forsiden, højre side og bagsiden.

Forside

1. Start/stop knap til at starte behandling
2. Skærmen
3. Sidecover
4. Drejeknap til at navigere og ændre optioner
5. "Hjem" knappen til på ethvert tidspunkt at vende tilbage til skærbilledet hjem

Airsense 10 Elite Højre side

1. SD kort
2. Luftindsugning (Luft filter)

Airsense 10 Elite Bagsiden

1. Luftudtag til tilslutning af luft slangen
2. Strømforsyning

Samling af Dag CPAP og tilbe

Systemet består af slange, maske, modstandsventil og t-stykke.

Her ses det samlet.

Følg linket eller scan QR koden for se hvordan du samler slangesættet.

https://youtu.be/XJ1U_i12yiE

Forberedelser inden behandling

Sikr dig at maskinen er klar til brug og at slangesæt er samlet korrekt. Maskinen skal placeres på en plan og sikker overflade. For at sikre, at maskinen frit kan indtage luft, skal maskinen stå frit og må ikke være dækket af gardiner eller andet.

Du skal sikre dig, at du bruger de rette værnemidler og udfører håndhygiejne efter forskrifterne (se kapitlet *Håndhygiejne og værnemidler*). Dag-CPAP er aerosolgenererende, derfor skal du bruge mundbind og visir (samt forklæde og handsker).

Inden behandlingen startes, kan det være nødvendigt at hjælpe brugeren med at rense munden for evt. madrester eller sekret, eksempelvis med mundswaps eller sug. Undgå dag-CPAP-behandling lige efter et måltid. Hvis brugeren får sondekost, skal dag-CPAP gives før sondekost for at forbygge tilbageløb fra mavesækken.

Man kan bruge dag-CPAP i forskellige udgangsstillinger, men den siddende stilling er at fortrække, hvor du støtter brugerens nakke.

Det kan dog også være i sengen, hvor brugeren ligger på siden og du står bagved.

Det er også muligt, hvis brugeren har kræfter til det, at vedkommende selv holder masken og læner sig fremad og støtter sig til f.eks. et bord.

Hvis du skal hjælpe med at holde masken, er det vigtigt, at du og brugeren aftaler et tegn til, at du skal flytte masken, hvis brugeren skal have en pause eller hoste.

Behandling

Placer masken over næse og mund. Tryk på knappen oven på maskinen og behandlingen startes.

Under behandlingen skal du sikre dig, at masken holder tæt og brugeren skal støttes i nakken. Derudover er det vigtigt, at brugeren trækker vejret stille og roligt gennem masken. Er der behov for det, afbrydes behandlingen kortvarigt, eksempelvis hvis bruger har behov for en pause eller at blive suget i mund/næse.

Følg linket eller scan QR koden for at se anvendelse af dag-CPAP.

<https://youtu.be/BKS6w2mCDzM>

Efter behandling

Hjælp evt. brugeren med at fjerne evt. sekret fra munden, eksempelvis med mundswaps eller sug.

Aftør masken. Rengør/vask maske og slangesystem straks, såfremt det er synligt forurenet (se kapitlet *Rengøring og vedligehold*).

Rengøring

Som respiratorisk hjælper har du ansvar for at rengøre og vedligeholde alt udstyr fra den respiratoriske behandling samt bestille nye dele i god tid. Hvis udstyret ikke er rent, risikerer man at få mindre ud af NIV-behandlingen samt risiko for, at der ved behandlingen blæser bakterier ned i brugerens luftveje og brugeren risikerer at blive syg.

Når du håndterer udstyr, der har været anvendt hos brugeren, betragtes det som urent, derfor skal du udføre håndhygiejne og anvende handsker. Når du er færdig med at vaske udstyret, tager du dine handsker af, og udfører håndhygiejne igen. Når udstyret er rengjort, kan det håndteres uden handsker forudgået af håndhygiejne.

Daglig

Maske: Aftørres på inder- og yderside først med en fugtig klud og efterfølgende med en tør klud.

Slangerne efterses for fugt og sekret og rengøres efter behov.

Ugentlig

Maske: Vaskes i lunt vand tilført parfumefri sæbe, og skylles grundet efterfølgende.

Slange: Vaskes i en balje og skylles efter med vand. Hænges til tørre over bøjle. Den må også blæses igennem med kold luft fra en hårtørrer.

T-stykke: Vaskes i lunt vand tilført parfumefri sæbe, og skylles grundet efterfølgende.

Månedlig

Apparatet tørres af udvendig, mens det er slukket.

Hver 6. måned

Luftfilter skiftes

Modstandsventil skiftes efter behov

Refleksionsspørgsmål til Dag-CPAP

Refleksionsspørgsmål	Gennemgået
Snak om hvem der kan have gavn af dag-CPAP behandling og hvorfor.	
Gennemgå og demonstrer, hvordan en AirSense 10 Elite virker.	
Gennemgå maskinen funktionsknapper.	
Gennemgå slange og tilbehør.	
Gennemgå rengøring	

(Resmed, 2014)

Referencer

Resmed, 2014. *Klinisk manual for Airsense Elite*. [Online]
[Senest hentet eller vist den 09 05 2023].